

Vardarbība pret sievietēm — ES mēroga apsekojums Jautājumi un atbildes par apsekojuma metodiku

Šis ir īss pārskats par to, kā tika veikts *FRA* apsekojums par vardarbību pret sievietēm. Sīkāka informācija ir pieejama [tehniskajā ziņojumā](#).

1. Kas bija apsekojuma respondentes?

Visā ES tika intervētas vairāk nekā 42 000 sieviešu vecumā no 18 līdz 74 gadiem. Tas atbilst 1500 sievietēm katrā valstī (izņemot Luksemburgu ar 900 respondentēm).

Zemākā vecuma robeža bija 18 gadi, ņemot vērā apsekojuma sensitīvo raksturu un dažās dalībvalstīs spēkā esošos ierobežojumus attiecībā uz 18 gadu vecumu nesasnējušu sieviešu intervēšanu bez vecāku piekrišanas.

Ziņojumam par galvenajiem rezultātiem ir pievienota klasifikācija, ieskaitot sociāli demogrāfisko raksturojumu.

2. Kāpēc, kad un kā tika veikts apsekojums?

Apsekojums ir atbilde uz Eiropas Parlamenta lūgumu apkopot datus par vardarbību pret sievietēm, kas vēlreiz izskanēja ES Padomes secinājumos par vardarbības pret sievietēm izskaušanu ES.

FRA izstrādāja šo apsekojumu sadarbībā ar akadēmisko aprindu ekspertiem un pilsoniskās sabiedrības pārstāvjiem, kas cenšas risināt pret sievietēm vērstās vardarbības problēmu. Konsorcijs, ar kuru *FRA* pēc atklātas konkursa procedūras noslēdza līgumu, 2011. gadā veica plašu apsekojuma testēšanu un no 2012. gada marta līdz septembrim vāca datus uz vietas. Konsorcijs ietilpa *Ipsos MORI* un Eiropas Noziedzības novēršanas un krimināltiesību institūts, kas ir saistīts ar Apvienoto Nāciju Organizāciju un Apvienoto Nāciju Organizācijas Starpreģionu noziedzības un tiesiskuma pētniecības institūtu. *Ipsos MORI* katrā ES dalībvalstī apzināja organizācijas interviju pārvaldīšanai uz vietas.

Kopā ar *FRA* konsorcijs izstrādāja intervētāju apmācības programmu un 2012. gada februārī apmācīja dalībvalstu instruktorus. Apmācītie dalībvalstu instruktori katrā valstī apmācīja atlasītas intervētājas sievietes. *FRA* un līgumpartneri piedalījās dažās apmācības sesijās, lai uzraudzītu mācību saturu.

Anketa tika iztulkota vietējās valodās, ko izmantoja respondentu intervēšanai. *Ipsos MORI* apkopoja datus vienotā datu kopā sākotnējai ES līmeņa salīdzinošai analīzei. *FRA* veica galīgo analīzi.

3. Kā tika atlasītas respondentes?

Apsekojuma pamatā katrā dalībvalstī ir valsts mērogā reprezentatīva sieviešu izlase. Valstīs, kur izlases veidošanai bija iespējams izmantot iedzīvotāju reģistrus, personu izlases tika veidotas, izmantojot šos reģistrus, un intervētājas varēja tieši sazināties ar atlasītajām sievietēm. Valstīs, kur šāda informācija nebija pieejama, pētnieki vispirms izveidoja mājsaimniecību izlasi, un intervētājas no katras mājsaimniecības atbilstošajām sievietēm izraudzījās vienu respondentu. Personas, kas pēc nejaušības principa tika atlasītas intervēšanai, nevarēja ierosināt, lai viņu vietā tiktu intervēta cita persona.

4. Kā tika nodrošināts respondenšu privātums, anonimitāte un konfidencialitāte?

Apsekojumu veica profesionālas intervētājas, kas bija apmācītas ievērot konfidencialitāti. Apsekojuma datu kopā nav ietverta personiska informācija, kas ļautu identificēt respondentes. Analizējot datus, tika veikti pasākumi, lai nodrošinātu, ka rezultāti neļauj atpazīt atsevišķas personas.

5. Kāds bija katras intervijas ilgums?

Intervējot respondentes, katras intervijas ilgums lielā mērā bija atkarīgs no sieviešu pieredzes. Tādu sieviešu iztaujāšana, kuras bija pieredzējušas daudzus vardarbības incidentus, aizņēma vairāk nekā plānotās 50 minūtes. Ja sievietē nebija pieredzējusi nekāda veida vardarbību, intervija bija īsāka.

6. Kādus tematus aptvēra anketa?

Standartizētajās apsekojuma anketās, kas tika izmantotas visās ES dalībvalstīs, bija iekļauti jautājumi par fizisku, seksuālu un psiholoģisku vardarbību, viktimizāciju bērnībā, seksuālu uzmākšanos un vajāšanu (tostarp, izmantojot jaunus plašsaziņas līdzekļus, piemēram, internetu). Sievietēm lūdza sniegt informāciju par personīgi pieredzēto vardarbību, par to, cik bieži viņām nācies to piedzīvot un kādas sekas tā atstājusi viņu dzīvē. Apsekojumā tika vākta arī informācija par ziņošanu un neziņošanu policijai un par to, vai sievietes ir izmantojušas citus dienestus, kas var palīdzēt cietušām personām.

7. Vai apsekojumā tika jautāts, kas pastrādā vardarbību?

Apsekojumā respondentēm tika uzdoti jautājumi par vardarbības pieredzi ar intīmajiem partneriem, proti, personām, ar kurām sievietes ir vai ir bijušas precējušās, dzīvojušas kopā kā pāris vai ar kurām viņām ir vai ir bijušas attiecības. Sievietēm jautāja arī par pieredzi ar citām personām, piemēram, svešiniekiem, paziņām, kolēģiem un citiem cilvēkiem darbā vai ģimenes locekļiem (izņemot partnerus).

8. Kā apsekojumā tika mērīta fiziska/seksuāla/psiholoģiska vardarbība?

Respondentēm uzdeva jautājumus par konkrētiem vardarbības aktiem, ko viņas varētu būt piedzīvojušas, piemēram, spersanu, ieplaukāšanu, sišanu utt. Agrāk veikti pētījumi apliecina, ka tādējādi respondentes parasti labāk atceras un identificē vardarbības incidentus. Jautājumos par vardarbības pieredzi netika izmantoti tādi termini kā "izvarošana" un "aizskaršana", ko respondentes varētu saprast dažādi.

9. Kā apsekojumā tika mērīta seksuāla uzmākšanās?

Respondentēm jautāja, vai viņām ir nācies piedzīvot konkrētus incidentus, ko viņas ir uzskatījušas par nevēlamām vai aizskarošām. Tie ietvēra seksuāla rakstura komentārus vai jokus, nevēlamu pieskaršanos vai skūpstīšanu vai klaji seksuāla rakstura e-pastu un īsziņu saņemšanu.

10. Kā apsekojumā tika mērīta vajāšana?

Respondentēm tika nolasīts incidentu saraksts, lūdzot pateikt, vai ir kāda persona, kas atkārtoti ir bijusi vainojama šajos incidentos. Incidenti cita starpā ietvēra, piemēram, aizskarošu materiālu atkārtotu saņemšanu (piemēram, pa pastu vai ar interneta starpniecību), zvanīšanu pa tālruni un draudēšanu vai klusēšanu un respondentes atkārtotas izsekošanas vai viņas īpašuma bojāšanas gadījumus.

11. Cik reprezentatīvi ir rezultāti?

Respondentu atlase notika pēc nejaušības principa. Rezultāti reprezentatīvi atspoguļo 18–74 gadus vecu ES dzīvojošu sieviešu pieredzi un viedokļus.

12. Vai rezultātus nevarēja iespaidot ārēji faktori?

No katras mājsaimniecības tika izraudzīta tikai viena sieviete. Intervētājas neizpauž aptaujas tematu citiem mājsaimniecības locekļiem. Intervijas notika vietās, kur atradās tikai respondente un intervētāja un kur viņas varēja justies netraucētas.

Piedalīšanās bija brīvprātīga. Lai nodrošinātu, ka intervija notiek privātos apstākļos, to bija iespējams pārtraukt vai ieplānot citā laikā. Respondente jebkurā brīdī varēja pateikt, ka jūtas vai nejutās pietiekami komfortabli, lai turpinātu interviju.

Respondentēm bija dota arī iespēja paš aizpildes anketā norādīt pieredzi, ko viņas nevēlējās izpaust intervijā. Visas apsekojumā iesaistītās intervētājas bija sievietes.

13. Kā tika nodrošināta rezultātu salīdzināmība?

Lai nodrošinātu salīdzināmību, *FRA* 2010.–2011. gadā veica izmēģinājuma pētījumu sešās dalībvalstīs — Somijā, Vācijā, Ungārijā, Itālijā, Polijā un Spānijā. Izmēģinājuma pētījuma pamatā bija anketas projekts. Izmantojot vairāku metožu kombināciju, tika pētītas iespējamās atšķirības dažādu valstu respondenšu izpratnē par apsekojumā pētāmajiem jautājumiem. Rezultātus izmantoja anketas turpmākajā izstrādē, pirms tā tika pabeigta un iztulkota izmantošanai visās dalībvalstīs.

Pret sievietēm vērstas vardarbības rādītāju atšķirības starp valstīm un valstu iekšienē atklājas arī citos apsekojumos, piemēram, PVO pētījumā par sieviešu veselību un vardarbību ģimenē un ASV valsts mēroga apsekojumā par intīmo partneru vardarbību un seksuālu vardarbību.